

Jiní, a přeci stejní

Masajové

Nejprve si přečtěte texty a prohlédněte obrázky. Potom do prázdného místa pod obrázkem vepište název a krátký popis fotografie. Přírodní národ Masajů budete představovat ostatním postupným ukazováním fotografií a čtením popisků, které vytvoříte. Vložte proto do komentáře fotografií co nejdůležitější informace a nezapomeňte také na určení pořadí prezentovaných fotografií.

Masajové jsou poměrně velký národ (140 tisíc) žijící na rozsáhlém území rovníkové Afriky, na hranicích států Keni a Tanzanie. Masajové nemají žádné náčelníky ani krále, v každé vesnici je stařešina nebo medicínman, a oproti většině jiných přírodních národů věří v jediného boha. Podle tradice jim Enkai (Bůh) seslal jejich krávy, když se obloha a země rozdělily. Krávy jsou jeho dědictvím a celý život se tedy točí okolo nich, to ony jim dávají veškerou výživu. Největší oběť, jakou mohou Bohu nabídnout, je porážka býka během dlouhého a komplikovaného obřadu. Kráva je spojena s trávou a tráva se zemí. Tyto dvě věci jsou posvátné a zasluhují největší respekt. Je pod důstojnost Masaje porušit zem – proto ji ani neobdělává. Pokud by to udělali, cítili by se vinni. Masajové tuto tradici neporušují, a než by pohřbili své mrtvé, raději zanechávají mrtvolu divokým zvířatům. Země je posvátná do té míry, že v ní ani nekopou studnu na vodu, aby tímto konáním zemi neurazili.

Masajové bydlí ve vesnicích, označovaných jako boma. Masajská boma má stejný, staletími prověřený kulovitý půdorys. Chatrče postavené z bahna a usušené sluncem jsou obehnány hutným "plotem" z větví, který tvoří vnější kruh vesnice. V tomto plotě je jeden velký vchod, připomínající dřevěnou slavobránu a maličké průchody podle počtu rodin ve vesnici. Ohrada chrání obyvatele před divokou zvěří – lvy, levharty, hyenami a šakaly. Uvnitř vesnice je další široká kruhová ohrada, do níž jsou na noc přiháněna stáda a která tvoří jádro vesnice.

Samotné chatrče stěží dosahují výšky muže a není možné se v nich postavit zpříma. Vstupuje se do nich úzkým tunelem, jeden metr širokým, přistaveným na stranu zdi. Vchod nikdy nevede přímo do chatrče, což je opatření proti případné návštěvě divoké zvěře. Chatrč nemá žádná okna nebo komíny, trocha čerstvého vzduchu prochází stěnami a vchodem, který je v noci zakryt kůžemi, látkami a klacky. Vnitřek chýše (ostatně stejně jako každý Masaj) je výrazně cítit kouřem – ne štiplavým, ale vzduch je jakoby uzený.

Během dne je těžké ve vesnici potkat muže – ti pasou krávy či "hlídají vesnici", jak sami nazývají celodenní lelkování. Ženy se starají o děti, o jídlo a o vodu, je-li nějaká. Ovšem na suchých afrických savanách je to s vodou na pováženou, proto se Masajové velice málo myjí. Vodu zpravidla ani nepijí, jejich základním nápojem je směs krve a mléka – saroi, obojí z krav či koz. Aby Masajové získali krev, nařezávají živým zvířatům krční tepny a "pouští jim žilou". Na každé zvíře prý dojde tak jednou za čtyři dny. Protože Masajové ani nic nepěstují, jejich potravou je maso z vlastních stád.

Oblečení Masaje se liší podle věku, pohlaví a místa. Nosí jednoduché sandály dnes vyráběné z plastu nebo pneumatik. Kolem ramene si zavěšují kus bavlněné látky, většinou červené nebo modré barvy, převažují kostkované nebo pruhované vzory. Dříve nosili ovčí nebo telecí kůže. Ženy i muži zdobí svá těla různými malbami. Nosí různé šperky – korálky, dřevěné náramky, typické jsou vytahané uši od zavěšených ozdob. Dlouhé vlasy nosí jenom masajští válečníci, u žen naopak krása spočívá ve vyholené hlavě, vyleštěné tukem nebo máslem.

Pro masajského chlapce končí jeho bezstarostné dětství okamžikem, kdy se jeho rodiče rozhodnou prohlásit, že je zralý a mohl by se stát dospělým. Bývá to mezi 13 až 18 rokem chlapcova života. Jako u jiných přírodních národů i u Masajů musí hoch vykonat zkoušku dospělosti, která je u Masajů obzvláště náročná. Masajové mohou vykonávat tuto zkoušku pouze v dubnu až červnu. Kdo ji neprodělá v této době, musí počkat další rok. Jako první znak dospělosti se chlapci provede obřizka. Potom se po celou dobu zkoušky smí oblékat jen do černého, má obličej pomalovaný bílými ornamenty a odchází na tři měsíce do buše, kde musí dokázat přežít v divoké krajině, hemžící se nebezpečnými šelmami. Živí se pouze tím, co najde nebo uloví. Spí volně mimo vesnici. Někteří zůstávají osamoceni, jiní se sdružují do několikačlenných skupin.

Poté se z nich stávají válečníci. Mladí muži se stávají mladšími válečníky. Ti, kteří byli mladšími, se stávají staršími válečníky. Ve správné době se pak starší válečníci stanou stařešiny. Stařešinové spravují stáda s dobyt看kem. Starší stařešinové se uchylují v pokročilém věku do soukromí. V době, kdy se mladík stane válečníkem, získává právo zúčastňovat se shromáždění a podílet se na rozhodnutích týkajících se kmenového života. K období, kdy jsou muži ve stavu "mladých válečníků", patří také řada úzkostlivě dodržovaných zvyků. Například jim není dovoleno, aby je žena viděla jíst maso. Je jim také zakázáno pít alkohol, žvýkat tabák a spát s dívkami. Každý mladý válečník také velice usiluje o to, aby při pasení dobytka zabil jedinou ranou lva či jinou kořist. Potom má právo ozdobit se cennou trofejí z uloveného zvířete. V dnešní době je lov lvů nezákonný.

Zdroj: Kráceno a upraveno dle článku Jany Patkové v časopise Koktejl (ročník: 1997 číslo: 9)

